

Kreslis? ČÍMKOLIA KDYKOLI

Vynechte na chvíli dokonalé hračky, které mluví i anglicky, samy se hýbají, svítí a blikají, je čas návratu ke kořenům. Pusťte děti k výtvarničení!

* PŘIPRAVILA: TEREZA VÍCHOVÁ

A to vlastně hned, jak uchopí do ruky třeba křídlo nebo se vrhnou po kelímku prstových barev. U nás doma se ke kreslení nikdo z dětí sám od sebe nehnal a zpětně mě mrzí, že jsem syny víc nepodpořila. Testy školní zralosti v pěti letech v oblasti „kresba“ u pediatra jeden z nich neprošel. A namalovat tátu u zápisu nás stálo měsíc tréninku a moje zpcená záda, aby tam nezapomněl „ten krk“!

Je to jen hra

„Pro děti je kreslení i jiné tvoření hrou, nehledají v něm zpočátku žádný význam, jen se takzvané chopí děje,“ říká úvodem psycholog a arteterapeut Vilém Urban. „S kreslením začnou v momentě, kdy se postaví na vlastní nohy – ještě v době, kdy neumí mluvit.“

Pokud jste tolerantní rodič, který se v blízké budoucnosti chystá vymalovat

byt, třeba vydržíte i „vylepšené“ zdi. Radost ročního batolete, až za ním zůstane tlustá barevná čára, kterou se vám pochlubí, bude obrovská. A stejně tak, jak nadšeně začne, bude schopné za pár minut odhodit štětec nebo křídlo a jít rychle za jinou zábavou.

VILÉM URBAN,
psycholog
a arteterapeut,
vilemurban.com

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM, ARCHIV

„My rodiče míváme tendenci hledat v kresbách nějaké významy, ale to je zbytečné,“ říká Vilém Urban. „Když je dítě v zajetí děje, nechme ho tvořit a užít si hru. Lidí, kteří mu budou říkat, co a jak má správně dělat, zažije v budoucnu pozhnaně. A počítejme s tím, že až ho hra přestane bavit, odejde.“

Čmáranice je druh pohybu

V prvních výtvozech nejde ani tak o obrázek samotný, jako spíš o cvičení. Čistě motorická záležitost daná kyvadlovým pohybem paže má prostě viditelný výsledek. A dítě se seznamuje s možnostmi svého těla a fyzickými dispozicemi.

„Cokolí, co za sebou nechává silnou stopu, vyvolá silné pozitivní zážitky,“ konstatuje Vilém Urban. „K řehtadlům tak můžeme přidat třeba křídly nebo oblíbené prstové barvy. Děti se v nich se zaujetím máčejí.“

Počítejte ale určitě s tím, že malé dítě rádo ledacos ochutná, takže dozor je namístě.

Čárání a hlavonožci

Je mu kolem dvou let a snaží se vás ve všem napodobit. Navíc už začíná víc mluvit: perfektní příležitost začít ten barevný svět členit slovy i obrázky. „Další kresby už úzce souvisejí s vývojem řeči,“ popisuje Vilém Urban. „Dosud byl svět pro dítě jakási různobarevná, různě vonící a hmatatelná hmota. Teď už ji začíná dělit: pozná strom, auto, mámu a tátu. Okolí ho učí, co je co, a to se promítá i do dětské kresby.“

Největší význam zaujímají v dětské hlavičce máma a táta. Období oválek, z nichž vystupují nohy a ruce (tzv. hlavonožci) tak znázorňuje i nejsilnější emoční prožitky. Z čaranic se začínají postupně utvářet kontury osob a věcí. ▶

CO KROMĚ PASTELEK K TVOŘENÍ VYUŽÍT

- * Namočte do barvy autíčko a nechte s ním dítě jezdit po papíře a nechávat stopy.
- * Pořídte si malířský váleček, dítě se zaujme rozsáhlou plochou, kterou celou pokryje barvou.
- * Školní tabule a křída, jako má paní učitelka staršího sourozence? To zabere i na „nemalíře.“
- * Barvou můžete naplnit třeba i nafukovací balonky.
- * Nechce kreslit ani zanic? Pečte s ním třeba koláč, nechejte ho prsty prosívat mouku nebo zpracovat těsto, i tím se trénuje jemná motorika. Nebo kreslete do písku na hřišti prstem.

INZERCE 263844/34

Inzerce

Jeden obrázek, tisíc slov

Položili jste si někdy otázku, proč vlastně většina dětí kreslení miluje a ze školky nadšeně nosí jeden obrázek za druhým? „Slovo má pro děti dlouho prázdný význam,“ vysvětluje dále Vilém Urban. „Malování je nejlepší způsob vyjádření, už ve středověku se vyprávěly příběhy podle obrázků a ikon všem, kteří neuměli číst ani psát,“ dodává odborník. I když vás to bude svádět, nesnažte se obrázky svých dětí interpretovat. Zbytečně je nehodnoťte a nehledejte v nich hlubší význam. „Dejte na dojem,“ radí Vilém Urban. „Stejně jako si všímáme, jak si naše děti hrají na písku, můžeme si prohlížet jejich

DĚTSKÉ KRESBY NEHODNOŤTE. JEN BYSTE POTOMKOVÍ VZALI CHUŤ K TVOŘENÍ.

obrázky. Když nás něco zarazí, je to důvod k přemýšlení, ale i odborníci posuzují dětskou kresbu vždy až ve spojení s dalšími kritérii. Rozhodně bychom se měli bránit hodnocení a srovnávání.“

Černá – to bude deprese

Samozejmě že vám to nedá a na školkové nástěnce budete hledat výtvořky svých dětí a nenápadně pokoukat po ostatních. Dá se třeba z obrázku vyzorovat něco o povaze dítěte nebo jeho momentálním rozpoložení? Obvykle se necháváme zmást obecně panujícími předpoklady. Typické je použití černé barvy, z níž máme podvědomý strach úplně zbytečně. „Děti černou milují,“ usmívá se Vilém Urban. „Je jednoznačná, je hodně vidět.

Třeba později v období puberty je černá klasickou ukázkou revolty, což je momentálně v pořádku.“

Vyvarujte se proto přemýšlení o tom, co může znamenat „domeček na kopecku“. A až se bude sousedka podívat, že váš Toník nakreslil tátu, který má v břiše nějaké oválky, a jestli to není divné, můžete se v klidu zasmát.

„Není žádná patologie nakreslit v břiše táty deset knedlíků,“ uvádí na pravou míru Vilém Urban. „Je to ukáзка názorného období – dítě je zaujaté tím, kolik toho tatínek dokázal sníst k obědu.“

Analytik, nebo chaotik?

I když nejste psycholog, něco v těch obrázcích najdete, stačí být dobrý pozorovatel. Je to rozmáchlé, nepravidelné, jakoby odbyté? Nebo se na čtvrtce vyjímá jeden stromeček přesně jako druhý včetně identického počtu větví?

„Takzvaný enumerativní výčet prvků bývá typický především pro zodpovědné holčičky, ale i některé chlapečky, a v určitém stadiu vývoje je typickým projevem,“ upřesňuje Vilém Urban. „Třeba princezny na obrázcích bývají dokonalé a pro rodiče je to jeden z puzzlíků do mozaiky povahy dítěte. Kresba může ledacos napovědět.“

Anička kreslí líp

Přesný návod, jak dítěti vzít chuť do kreslení i sebevědomí. I když se srovnávání jako rodiče dovedete ubránit, obvykle se bohužel začne odehrávat nejpozději v první třídě, kde přijde na řadu známkování. Ruku v ruce s tím se pak běžně vytrácí chuť něco tvořit.

„I když dítě nakreslí auto se dvěma koly, neměli bychom to odsoudit,“ radí závěrem Vilém Urban. „Je to jeho způsob vypořádání se s realitou.“

Vezměte ho na ulici a zprostředkujte zážitek – auta tu mají kola čtyři, příště to třeba zkusí namalovat věrohodněji. Hlavní přece je, že má do kreslení chuť, a tu bychom měli podporovat. ■

JAK SE VYVÍJÍ DĚTSKÁ KRESBA?

- * Po čarání nastává stadium „hlavonožec“ – obvykle kolem druhého a třetího roku života. Jedná se o kolečko či oválek, ze kterého „rostou“ dvě čáry (nohy) a později ruce, postupně dítě přidává detaily – oči, ústa, pupík...
- * Kolem pátého až šestého roku života dítě maluje základní čáru na spodku papíru, má tzv. rentgenové vidění (knedlíky v žaludku táty) a vypráví formou kreslení nějaké příběhy.
- * Lidská postava získává členění, dítě „nasazuje“ paže k trupu („k ramenům“), už ne k hlavě. Zpočátku platí, že žena a muž jsou zobrazováni stejně.
- * Až poté se dítě poprvé pokouší dostávat do obrázku iluzi, tedy tzv. perspektivu formou větší – menší, překrýváním předmětů. Postavy se pokouší namalovat z profilu.
- * První velká „zkouška“ vás čeká pravděpodobně u zápisu do školy, většina dětí tu má namalovat maminku nebo tátu s detaily.

